

DIRVA

Nr. 32

Kovas-March 18, 1963

Cleveland, Ohio

Atominių pašnekėsių tikslas

JAV IŠ VIENOS PUSĖS SIEKIAMOS SUSITARIMO SU SOVIETAIS DEL ATOMINIŲ GINKLŲ BANDYMO SUSTABDYMO, IŠ KITOS PUSĖS DERASI SU SAVO EUROPOS SAJUNGININKAIS DEL TARPTAUTINĖS ATOMINĖS JĖGOS. KURI... UŽTIKINTŲ JAV ATOMINI MONOPOLI VAKARUOSE. — SKIRTUMAS TARP ŽODIŲ "MULTINACIONALINIS" IR "MULTILATERALINIS".

Vytautas Meškauskas

Jau keli metai Ženevoje kalbama apie susitarimą sustabdyti atominių bandymus. Jei iki šiol dėl to nebuvo susitarta, tai tik dėl JAV reikalavimo tą susitarimą susieti su tam tikra kontrole, kurios tačiau kratosi Sovietų Sąjunga. Pašnekėsių eigoje -- rimtų derybų terminas čia netinka -- JAV darė vis daugiau nuolaidų. Dabartinė padėtis yra tokia, kad JAV reikalauja bent 7 metų inspekcijų tam tikrų instrumentų, kurie automatiškai užregistruotų atominį sprogdimą, o sovietai sakosi, kad jie daugiausiai galėtų sutikti su trim tokiomis inspekcijomis.

JAV nuolaidos yra nesuprantamos ne tik eiliniam žmogui, bet ir daugeliui senatorių, jų tarpe net demokratams, Pav. sen. Thomas J. Dodd D. - Conn, pareiškė abejonių, ar bet koks susitarimas po paskutiniųjų JAV nuolaidų duotų pakankamas garantijas, saugojančios nuo sovietų apgavimo.

Kartu iškyla ir kitas klausimas, kam toks susitarimas iš viso reikalingas? Visų pirma tiek JAV, tiek ir Sovietų Sąjunga atominio karo nenori. Susitarimas sustabdytų arba bent smarkokai sulėtintų atominių ginklų pažangą ir padėtų išlaikyti dabartinį JAV - Sovietų atominės jėgos balansą ir, eventualiai, atidarytų kelią kitiems susitarimams. Šiandien atominės jėgos balan-

sas kalba JAV naudai, todėl JAV turi intereso dabartinę padėtį "užšaldyti". Iš kitos pusės, jei JAV turi pranašumo, kodėl jo dar daugiau nepagerinti? Tuo labiau, kad su visišku atominiu nusiginklavimu t.y. sunaikinimu jau turimų ginklų JAV bent šiuo metu negali sutikti dėl sovietų pranašumo konvencionalių ginklų srityje, Europą pvz. būtų sunku apginti nuo sovietų armijų puolimo. Šiuo atveju iškils klausimas, ko siekia JAV: ar jos nori išlaikyti tik dabartinę padėtį ar eiti prie "american way of life" įvedimo visame pasaulyje? Daugumas JAV politikų yra linkę už pirmojo kelio pasirinkimą. Iš to ir išplaukia Valstybės Departamento laikysena. Sovietai yra priešingai nusiteikę. Jie nori, bent oficialiai, įsiviešpatavimo visame pasaulyje, nes kitaip jų įvedamoji tvarka būtų visai nepateisinama. Būdami tikri, kad JAV neišnaudos savo persvaros prieš juos, sovietai neturi tikro intereso susitarti dėl atominių ginklų nebandymų, nes susitardami jie iš savo rankų išleistų patogų šantažo įrankį.

Kartu paaiškėjo štai kas. Kennedy administracija nori išlaikyti atominių ginklų monopolį Vakaruose iki nebus susitarta su sovietais. Tik turint tokį monopolį lengviau su sovietais tartis. Ne tik dėl atominių bandymų

sustabdymo, bet ir dėl kitų kasdienių reikalų.

Šitoks noras jau pasirodė per susitarimą su britais Nassau pereinamąjį metų gruodžio mėn., nors tada jis nebuvo labai išryškintas. Tada amerikiečiai pradėjo kalbėti apie "multilateralę" atominę jėgą, tuo tarpu britai vartoja "multinacionalę" terminą. Skirtumas tarp jų toks, kad "multilateralėje" NATO atominės sistemoje, tą jėgą sudarytų įvairių tautybių NATO kariai, sulietį tarptautinius neišjungiamus junginius. Tuo tarpu britai norėtų, kad NATO sudarytų "multinacionalę" jėgą iš atskirų tautybių dalių, kurie eventualiai galėtų būti išskirstyti. Pradėjus galvoti apie praktišką NATO bendros atominės jėgos sudarymą, paaiškėjo ir tų terminų skirtumai. Amerikiečiai sutinka dalintis savo atominiais ginklais su savo sąjungininkais, tik tuo atveju, jei nebūtų jokio "divorso" -- išsiskyrimo galimybių. Tuo tarpu europiečiai norėtų daugiau laikinos koalicijos, iš kurios galima būtų pasitraukti.

Už tat, kai de Gaulle atsisakė kalbėtis apie bendrus ginklus, amerikiečiai, norėdami savo pusėje išlaikyti vokiečius, pasiūlė multinacionalę jėgą -- 25 povandeninius laivus su Polaris raketomis. Vokiečiai iš savo pusės pasiūlė laikinai tom raketom apginkluoti vandens paviršium plaukiojančius laivus, su kuo amerikiečiai iš principo sutiko. Tačiau vėliau Kennedy į Europos sostines pasiuntė savo specialų ambasadorių Livingston Merchant, kuris užgiedojo vėl seną dainą apie multilateralę pajėgą. Vokiečių krašto apsaugos ministris Kai-Uwe von Hassel su ta idėja pusiau sutiko, tačiau reikalavo nustatyti, kas turės teisę įsakyti veikti tai jėgai. Jis siūlė, kad kiekvienas dalyvis turėtų veto teisę arba bent būtų klausoma daugumos valios. Amerikiečiai į tai nedavė aiškaus atsakymo. Čia reikia priminti, kad tai jėgai priklausytų vos dalis JAV atominių ginklų arsenalo. Didžioji dauguma liktų tiesioginė JAV prezidento žinioje. Ir iš viso, ta multinacionalė ar multilateralė jėga yra reikalinga tik europiečių savimeilei pagerbti. Iš to prašosi išvada, kad amerikiečiai iš viso nenori dalintis savo atominių ginklų monopolį Vakarų pusėje, bet tik vaizdžiai įrodyti, kad susitarimas dėl bendro arsenalo yra neįmanomas. Už tat de Gaulle artimas paryžiškis La Nation ir rašė, kad "Force multilateralė" (multilateralinė jėga) virto multilateraliniu farsu.

* JAV KONGRESE AUGA ISTIKINIMAS, kad mokesčiai žemesnių pajamų kategorijose turi būti sumažinti dar 1963 metais, o apie mokesčių įstatymo reformas galima kalbėti ir vėliau.

P. KEŽINAITIS NAUDOJASI NETURTĖLIO TEISĖMIS

P. Kežinaitis (anksčiau buvęs Lietuvos Žinių korespondentas) 1940 m. birželio 15 d. buvo vienas iš nedaugelio tų, kurie, pamatę rusų tankus Lietuvoje, tarėsi, jog "dabar atėjo mūsų dienos". Ir ne be pagrindo, nes po poros dienų jis staiga tapo Visuomeninio Darbo Vadybos valdytoju - likvidatorium. Tais metais jis daug kur buvo matomas, jo vardas dažnai buvo girdimas. Bet nebe taip dedasi rusams vėl į Lietuvą sugrįžus. Neiškilo P. Kežinaitis į viršūnes. Bet visgi nėra pamirštas ir nėra nuskriaustas. Netyčia paaiškėjo, kad gauna pensiją ir šalia jos dar uždarbiauja. Jo vaikai mokosi Kaune, mokykloje-internate (kur visi mokiniai gyvena bendrabutyje ir gauna visą išlaikymą) ir už vaikų išlaikymą P. Kežinaitis nuo mokesčio atleistas (daugelis kitų tėvų turi užsimokėti).

Atsirado trys moterys kaunietės (dvi lietuvės, viena rusė), kurios ėmė viešai priekaištauti dėl tokios privilegijos Kežinaičiui. Bet jis ir pasiteisino. Viešai paaiškino, kad 1962 metais jo uždarbiai drauge su pensija neprašoko 132 rublių per mėnesį. Tai, palyginti, nemažai: maždaug dvigubas vidutinis dirbančio žmogaus atlyginimas. Bet nemažai tik lyginant su daugumu kitų. Kežinaičio vaikų ketvertas, žmona treči metai beveik visą laiką serga, ir pats sirguliuojąs, tai Kežinaitis visai pagrįstai ir klausia dėl tų 132 rublių per mėnesį: "Ar tai yra daug šešių asmenų šeimai, kurios penki nariai neturi jokių pajamų?"

Iš tikrųjų nėra daug. Kukliausioj darbininkų valgykoj vien

maistinimasis kaštuoja per mėnesį vienam asmeniui 21 rb., tai šešioms žmonėms visoms kitoms pragyvenimo reikmenims beliktų tik po 1 rublį per mėnesį.... Užtat Kežinaitis ir paprašė atitinkamas įstaigas, kad jo vaikai būtų išlaikomi internate valstybės lėšomis. Jo prašymas patenkintas, o Tiesos redakcija atsiprašo, kad Kežinaičiui buvo "padarytas nepagrįstas priekaištas". Bet palyginus su tais, kurie te uždirba 30 ar 35 rublius per mėnesį (o tokių daug), kurie taip pat turi šeimas ir kurių vaikai į internatus nepatenka, Kežinaitis negali ginčyti, kad jis visgi naudojasi "lygesnio tarpygių" padėtim.

(LNA)

Antrojo P. Amerikos lietuvių kongreso atstovai ir svečiai žygiuoja Montevideo gatvėmis prie Laisvės paminklo pro Ateneo rūmus, kuriuose vyko kai kurie kongreso posėdžiai.

Antrojo P. Amerikos lietuvių kongreso rengimo komiteto pirmininkas Vytautas Dorelis kalba prie Laisvės paminklo Montevideo mieste.

II-asis PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Praėjus vos trejiems metams nuo pirmojo P. Amerikos lietuvių kongreso, įvykusio Buenos Aires, š.m. vasario 21-25 d., buvo suruoštas antrasis kongresas Montevideo, Urugvajuje.

Kongresas vyko ypatingose apylostose. Pirmą kongreso metu, nelaimingu sutapimu, Montevideo mieste vyko generalinis streikas, tad neturėjome nė telefono, nė vandens didesniuose namuose. Visi vakariniai kongreso parengimai vyko prie žvakių ir žibalinį lemputų šviesos. Nesant autobusų susisiekimo, buvo sunku sutraukti didesnę skaičių vietinės lietuviškos visuomenės ir be telefonų, susižinojimas buvo paraližuotas. Antra, kongresas vyko aštrios kovos nuotaikoje, nes vietos lietuviai komunistai pasirūpino išplatinti mieste didžiulius ir gerai techniškai paruoštus pla-

mieste gyvena virš 3,000 lietuvių, kurių apie ketvirtis yra komunistai ir turi išvystę gana aktyvią veiklą.

Vasario 21 ir 22 d. praėjo lietuvių delegacijai lankant vietos valdžios įstaigas, iš kurių pažymėtinos: Montevideo miesto burmistro įstaiga, Urugvajaus Užsienio Reik. Ministerija, kur buvo įteiktas specialus memorandumas, Urugvajaus Prezidentūros Tarėjų įstaiga, Montevideo Kardinolas ir kit. Delegacijos visur buvo priimtos su dideliu nuostirumu ir parodyta daug simpatijų Lietuvai. Taip pat buvo padėtas vainikas prie Laisvės paminklo.

Vasario 22 d. vakare, Tėvų Jėzuitų lietuvių parapijos salėje įvyko atstovų ir svečių susipažinimo pobūvis, kuriame dalyvavo apie 300 lietuvių.

Vasario 25 d. 10 val. ryto įvy-

tūros kėlimo darbe. Diskusijų metu išryškėjo, kad lietuviškas veiklos darbas P. Amerikoje (Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje) yra begalo sunkus, dėl veiklų stokos. Reikia priminti, kad šiose valstybėse naujų lietuvių ateivių tėra likę vos saujelė, daugumai išvažinėjęs į Š. Ameriką. Tačiau, su dideliu pasiaukojimu yra daroma visa, kas pagal esamas sąlygas yra įmanoma. Tą pačią dieną, vakare, T. Jėzuitų parapijos salėje įvyko iškilminga vakarienė, kurioje dalyvavo apie 400 lietuvių. Tarp svečių buvo vienas senatorių, didelis lietuvių draugas, kuris pasakė gražią mums palankią kalbą.

Sekmadienį (vasario 23 d.) 9 val. ryto per vietos radijo stotį buvo pravesta lietuviška valandėlė, kuri ištikrųjų yra nuolatinė ir duodama kas sekmadienį. Programoje buvo lietuviška muzika ir Dr. J. Sungailos kalba į P. Amerikos lietuvius. Transliacija gerai girdima ir klausoma net Buenos Aires lietuvių.

10 val. Liet. bažnyčioje įvyko pamaldos. Po pamaldų, parapijos sporto aikštėje įvyko krepšinio rungtynės tarp Montevideo ir Buenos Aires lietuvių komandų. Rungtynės laimėjo B. Aires komanda. Po rungtynių vėl visi buvo pavaišinti toj pačioj parapijos salėje.

8 val. vak. Hotel Park de Prado salėje įvyko pagrindinė kongreso meninė dalis, dalyvaujant apie 600 žiūrovų. Šioje dalyje Dr. J. Sungaila vėl turė įvadinį žodį, išryškindamas lietuvių kultūrinių - meninių pasirodymų reikšmę bendram lietuviybės išlaikymui priugandžiose kartose. Meninę programos dalį išpildė B. Aires tautinių šokių grupė, vadovaujama Lydijos Petravičienės, Montevideo tautinių šokių grupė, vadovaujama G. Stanevičienės, B. Aires Šv. Cecilijos liet. choras, vedamas Rymavičiaus, kurį, tačiau, šiame pasirodyme pavadavo Alf. Petraitis, ir Montevideo liet. choras, vedamas Vytauto Dorelio. Šalia jų dar pasirodė solistės iš B. Aires -- Vikt. Bagdonaitė ir Lena Ruminienė. Choras ir solistės akompanavo Mikučionienė. Vertinant šią programos dalį, reikia pastebėti, kad abi tautinių šokių grupės pasirodė labai gerai, išpildydamos mūsų tautinius šokius su dideliu įsijautimu ir pietietišku dinamizmu, kas paliko be galo gerą įspūdį. Neperdedant galima pasakyti, kad šios tautinių šokių grupės galėtų konkuruoti su bet kuriuo Š. Amerikos tautinių šokių ansambliu. Gaila, kad nepaprastai didelės išlaidos ir laiko stoka neleis, turbūt, šias grupes atgabenti ateinančią tautinių šokių šventę Chicagoje, o būtų labai gražu ir naudinga abiem pusėm.

Kongreso oficialus uždarymas įvyko pirmadienį, dalyvaujant gerokam skaičiui vietinės visuomenės ir valdžios atstovų. Beveik visa programa vyko jau ispanų kalboje.

Tenka pažymėti, kad sekmadienį po pietų, Šv. Cecilijos choras turėjo 30 min. pasirodymą (Nukelta į 2 psl.)

Kongreso išvakarėse buvo suruošta spaudos konferencija. Gale stalo stovi didelis lietuvių bičiulis urugvajietis laikraštininkas J. P. Martinez Berseyche ir dešinėje Lietuvos pasiuntinybės Urugvajuje spaudos attache K. Čibiras.

katus, kuriuose buvo teigiama maždaug sekančiai: "Montevideo lietuviai demokratai nori pranešti vietos visuomenei, kad čia vyks tas tariamas lietuvių kongresas yra niekas kita, kaip fašistų, nacių ir žudikų suvažiavimas". Skelbimai, savaime aišku, buvo ispanų kalboje. Ta pačia proga tenka pažymėti, kad Montevideo

ko oficialus kongreso atidarymas toj pačioj parapijos salėje, dalyvaujant apie 200 atstovų ir nedideliui būreliui svečių. Atstovai dalyvavo tik iš Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus, o iš toliau atvykusių svečių buvo Dr. J. Sungaila (PLB Valdybos pirmninkas) ir ponis, J. Kapočius (Lietuvių Enciklopedijos leidėjas) ir P. Sirutienė iš Chicago.

Kongresą atidarė rengimo komiteto pirm. Vytautas Dorelis. Garbės prezidiuman buvo pakviesti: Dr. J. Sungaila, Liet. Atstovas A. Grišonas, Prel. Ragažinskas. Kongresui pirmininkauti buvo pakviesti: Dorelis, Juknevičius. Žodžiu kongresą sveikino Dr. J. Sungaila, Prel. Ragažinskas, Grišonas, Sulaukta daug sveikinimų raštu.

Po pietų pertraukos Liet. Kultūros Draugijos patalpose vyko studijinė dalis. Pagrindiniu kalbėtoju buvo C. Juknevičius, Argentinos Lietuvių veikėjas, Konferentais buvo Mošinskienė iš Sao Paulo ir K. Čibiras. Pagrindine tema buvo gildinama lietuviybės išlaikymo P. Amerikoje problemos ir galimybės. Diskusijose plačiau pasisakė Dr. J. Sungaila, išryškindamas lietuvių bendruomenės reikšmę lietuviybės išlaikymo bei lietuviškos kul-

NEUŽAUGA BOSTONE UŽAUGO

Dramos teatro menas mūsų kultūriname gyvenime yra itin reikšminga šaka. Nors emigracijoje, su mažom išimtim, mes turime tik dramos teatro mylėtojų sambūrius, bet ir tie sambūriai atlieka gražų ir garbingą darbą. Dėka jų pasižventimo, dėka jų atkaklaus ryžto dar visoje eilėje šio krašto scenų skamba lietuviškasis žodis, keldamas vienokias ir kitokias žmogiškojo gyvenimo problemas, spektaklio išgyvenime jungdamas gana gausius būrius tautiečių. Nepr. Lietuvoje išsiugdė aukšto meninio lygio teatrinę kultūrą, be kurios apraiškų dar ir dabar nėra per daug smagu gyventi.

Bostono Liet. Dramos Sambūris, kol jame dirbo akt. H. Kačinskis, savo darbais laikėsi profesinio teatro lygį. Tačiau jau keleri metai, kai H. Kačinskis Bostone nebegyvena. Jo netekimas Dramos Sambūriui buvo ir tebėra skaudus nuostolis. Sugriuvo planai, nebuvo pastatyti spektakliai, kuriuos tik jam dalyvaujant būtų buvę galima įveikti. Kartu nubėgo ir laikas, Bostono Liet. Dramos Sambūrio veikloje palikdamas plyną lauką. Kas dramos teatro meną myli, o tokių šioj pakrantėj dar yra nemažai, pradėjo sielotis, kad gražiai įsibėjęs darbas nutrūko. Visa tai rado atgarsio Gustaičių širdyse. Ištikro Bostono Liet. Dramos Sambūrio motina ir tėvas yra Aleksandra ir Antanas Gustaičiai. Aleksandra visą laiką apsikraudavo pastatymais ir režisūriniais rūpesčiais, o Antanas nuo pradžios iki šių dienų tebėra teatro direktorius, atseit, yra įsikinkęs į tą nelengvą pavelkamą administracinių darbų vežimą. Du ir toj pačioj pastogėj, jeigu tik sutaria, gali nemonkus sunkumus nugalėti.

Gustaičių "sąmokslu" dėka ir Nicodemio Neužauga Bostonu užaugo. Tiesa, šį kartą jiems į talką stojo Lituanistinės mokyklos Tėvų komitetas, vad. Paliulio ir BALFO vietinio sk. valdyba, vad. Ant. Andriulio-

"Neužauga" -- Zita Zarankaitė, R. Bričkaus nuotrauka

Antanas Vilėniškis ir Rita Ausiejūtė, R. Bričkaus nuotrauka

greičiau sveikintą ir dailų jaunėmą. Iš aštuonių veikalo veikiančiųjų asmenų keturi buvo vyresni Sambūrio dalyviai ir keturi debutantai.

AL. Gustaitienės, kaip režisierės, darbas atliktas rūpestingai, išradimai ir meniškai. Charakteriai išryškinti ir nuomėginės žaliavos apvalyti, mizanscenavimas tikslus, pateisintas ir veikalo neapsunkinantis, iš komedijos plaukiančios situacijos apgalvotai paryškintos, bet nesugroteskintos, vaidinimo ritmas gyvas ir neldžiantis, vaidyba ansamblinė. Dėl viso to AL. Gustaitienė nusipelnė nuoširdaus pasveikinimo, o taip pat ir linkėjimo, kad ginklų kurtė nesukrautų ir iš sceninio darbo būtų nesišalintų. Bostonu dar yra apstas lietuvių, kurie jai bus labai dėkingi, jeigu po kurio laiko čia vėl sulauksim kito lietuviško vaidinimo.

Neužaugo vaidmenį, t.y. tyro ir nesugadinto vidaus gatvės mergaitė, vaidino Zita Zarankaitė. Nors savo išore ji nėra užaugo, bet vidine šilima, balso tembru ir jau nemenu sceninio darbo patyrimu Nicodemio sukurta personažą ji atkūrė gyvai ir įspūdingai. Neužaugo charakteris buvo apvaldytas, bendravimas su partneriais gyvas, nuotaikų lūžiai jautriai išgyventi. Zarankai-

Priėmimas Vasario 16 proga Lietuvos pasiuntinio Urugvajuje A. Grišono rezidencijoje. Svečių tarpe centre JAV ambasadorius W. Kerr su ponija ir Kinijos ambasadorius.

gėjinio melo, buvo ypač ryški judesys ir tariamam žody. Tai irgi sveikintinas AL. Gustaitienės atradimas.

Epizodiniuose vaidmenyse pasirodė "Senas artistas" Ant. Vilėniškis ir du jaunuoliai (abu studentai) -- Budreika ir Margaitis. Ant. Vilėniškis davė ryškų vaizdą įžuloko viešbučio tarno, stipriai išsilaiikdamas savo pasiektuose vaidybinuose laimėjimuose. Budreika šiltai ir jaukiai vaidino "mergo-gaudą" Faustą, gatvėj prikibusį prie Neužaugo ir jį atsivijusį į Berninio namus. Budreika paikojo situacijoj nepasimetė, ansamblio aukštumoj dailiai išsilaiikė. Margaitis į Neužaugo vaidinimą atnešė nuostabių vaidybinės teisybės pajutimą. Jis, 20-ties metų vaikas, vaidino senį mokytoją Cezarį. Pirmą jo pasirodymą scenoj, dar veiksmui nesibaigus žiūrovai palydėjo karštais plojimai. Jei Vaižgantas būtų gyvas, jis tikriausiai tartų, kad Margaitis, tai vaidybinio meno deimantėliukas.

Dail. Vikt. Vizgirda sukdė Neužaugo dekoracijas. Lengvai pastatomas, modernias, atitinkančias veikalo nuotaiką ir pobūdį. Pats teatro direktorius Ant.

Gustaitis rūpestingai ir uoliai ėjo scenos darbininko pareigas. Jo dešinioji ranka prie apšvietimo buvo šležas, saugodamas kad vaidinimas tamsoj nepasikstytų. Šių eilučių rašytojas pasirūpino aktorių grimu. Tai štai ir beveik visi, kurie prie naujo liet. vaidinimo Bostonu kuo nors prisidėjo.

Nicodemio Neužauga Bostonu tikrai užaugo. Tuo laimėjimu gražiai pasidžiaugta po vaidinimo pastatymo dalyviams surengto vakarienėj, kur, tarpe kitų kalbėtojų, dr. St. Jasaitis, laikydamasis šeimos tradicijų (jo tėvas dr. Domas Jasaitis buvo Šiaulių Teatro gydytojas), pasižadėjo be honoraro teikti medicininę pagalbą Sambūrio dalyviams, kol tas Sambūris nesiliaus dirbęs liet. scenos darbą. Pobūvis buvo jaukus ir geros nuotikos, jam dailiai vadovavo Sambūrio bičiulis Pr. Lember-tas.

Pabaigai dar keli žodžiai: dabar lauksim, kad Gustaičių teatras Bostonu įkeltų scenon kurį nors liet. autoriaus dramatinį veikalą. Atrodo, to ilgisi senimas ir jaunimas.

St. S.

P. Amerikos lietuvių kongresas...

(Atkelta iš 1 psl.)

per vietos valstybinį radijo tinklą. Pirmadienį, abi tautinių šokių grupės pasirodė vietos televizijos programoje, net 60 min.

Šiaurės Amerikos lietuvių veikėjai, prisitarsiam priėmimų gerai organizuotų kongresų, vykstančių prabangiose apstovose ir sutraukiančių tūkstantines minias žmonių, šis P. Amerikos lietuvių kongresas fiziškai atrodė truputį primityvus ir silpnokai organizuotas. Vaizdą dar labiau paskurdino žvakių ir žibalių lempų šviesos. Tačiau, giliau į visa pažvelgus, ir susipažinus su visomis apstovomis, šį kongresą reikia vertinti gana gerai. Visur buvo jaučiama begalo gili lietuviška nuotaika, nuoširdus patriotizmas ir pasiaukojimas lietuviškam reikalui. Į akis krito didelis skaičius jaunomenės, dalyvavusios visose Kongreso programos dalyse. Proporcinei imant, niekad nėra tekę matyti tiek daug jaunimo š. Amerikos lietuvių didžiuosiuose rengimuose. Tai buvo begalo džiuginantis reiškinys. Teko pastebėti kad jaunimas daug mažiau vartoja ispanų kalbą tarpusavy, palyginus su š. Amerikos lietuvių jaunimo anglų kalbos vartojimu. Iš viso, kongresas yra pavykęs visoje pilnumoje, ir neabejotinai, jis atnešė daug naudos vietos lietuviams, sustiprindamas jų tautines-patriotines nuotaikas. Trečiasis Pietų Amerikos lietuvių kongresas įvyks Sao Paulo mieste 1966 metais.

(is)

1863 m. sukilimas Lietuvoje

Lietuviai turtingi istorinėmis sukačtimis. Sausio 22 d. sukačto 100 metų nuo didžiojo Lietuvos sukilimo prieš rusų valdžią. Nors tai buvo nepasisekęs sukilimas nusikratyti rusų jungo, kaip ir 1831 metais buvęs sukilimas, vienok jis yra vertas dėmesio ir prisiminimo. Nors tas sukilimas daug gyvybių kainavo, tačiau jis užgrūdino tautos laisvės troškimą ir pagimdė nepaliaujamą nepriklausomybės ilgesį. Tai buvo desperatiškas žygis atgauti Lietuvai laisvę. Ši sukačtis tiesioginiai liečia kiekvieną lietuvių, nes esame ainiai aktyviai dalyvavusių tame sukilime.

Tas sukilimas būdingas dar ir dėl to, kad sukilimui vadovavo bajorija. Tai buvo paskutinė Lietuvos bajorų funkcija. Po to sukilimo bajorija buvo sužlugdyta lenkų įtakos ir jau vėliau lietuviškos kovos arenoje mažai be pasirodė. Iš jų svarbiausiais sukilimo dalyviais buvo: Z. Sierakauskas -- rusų caro armijos karininkas, ir K. Kalinauskas. Abu, muravjoviškų gaujų buvo suimti ir Vilniuje pakarti. Bajorijos tarpe vadų gretose buvo ir kunigų, kaip tai kun. A. Mackevičius irgi tų pačių gaujų buvo sugautas ir Kaune nužudytas. Likusią sukilėlių dalį sudarė kaimo žmonės, kurių likimas, ne-

atsiekus tikslo, buvo tragiškas. Daugybė žmonių išžudyta, tūkstančiai ištremti į Sibirą, o kiek buvo nuteistų kalėti. Ne gana to, Lietuvoje buvo įvesta aštri rusifikacijos politika ir gabenimas rusų kolonistų į Lietuvą. Tą terorą vykdė stiprios kariuomenės remiamas Vilniaus gubernatorius Murajovas, vėliau pavadintas "koriku". Jis griežbiai žiauriausių priemonių sutrepti maištą-sukilimą. Pagauti sukilėliai arba caro priešai buvo kariamai Vilniaus Lukiškių aikštėje.

Sukilimo vadai pulk. Z. Sierakauskis, kun. A. Mackevičius ir K. Kalinauskas, siekdami išlaisvinti Lietuvą nesvyravo. Jie kovojo ne tik už krašto laisvę, bet ir už geresnę socialinę santvarką, manydami, kad Lietuvos laisvinimas pavyks tik tada, kai jo būtinumą supras visi lietuviai ir kai jie bus vieningi.

Po nepasisekusio sukilimo ir kovų, rusų spauda užviešpatavo visu klaukumu. Užviešpatavo Repino, Muravjovo ir Kaufmano gadynė. Jie darė viską, kad lietuvių tautą amžiams su naikinti. Iš tų laikų įsakymų aiškiai matyti, kad Lietuvai ir lietuvių tautai buvo pilamas amžinas kapas, rašomas mirties

sprendimas.

Tačiau lietuvių atlaikė ir tą spaudimą bei terorą. Jie nenustojo vilties atgauti laisvę ir to tikslo siekė spaudos priemonėmis.

Kada 1795 m. Lietuvos kariuomenė imperialistų buvo sužlugdyta nuo to laiko lietuvių teko vesti kovą spausdintu žodžiu. Atsirado kovotojų, kaip dr. Basanavičius su savo Aušra arba dr. Kudirka savo Varpu ir pagaliau Vairagantis su Tėvynės Sargu, nešė sargybas, o šimtų lietuvių knygnešių rikiuotės nesulaikė jokia rusų galybė. Tai buvo pasekos 1831 ir 1863 metų sukilimų.

Pov. Dirkis

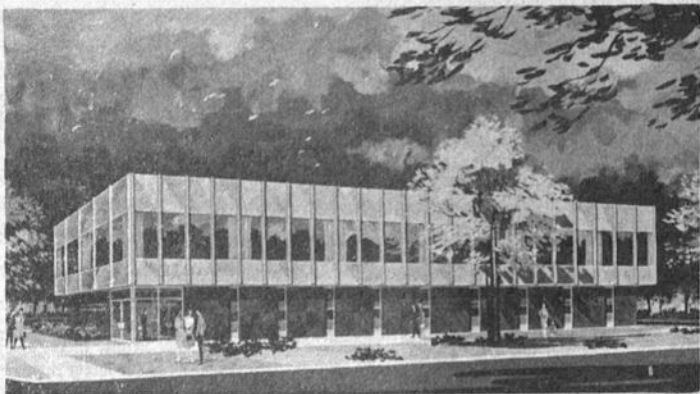
Skaityk ir platink
DIRVĄ

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRENDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMLICH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

VINCO RAMONO

DAILININKAS RAUBA

novelių rinkinys, išleistas Vilties leidyklos, jau pasirodė knygų rinkoje.

Platintojai prašomi nurodyti kiekį pagėdaujamoms siuntoms. Knygos kaina 3,50 dol.

Dirvos prenumeratoriams, užsimokėjusiems už 1963 m. 11 dol. — 2,50 (užsisakant per Dirvą).

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

VIEN ĮSTATAIS SAVO IDĖJŲ NEĮGYVENDINSIME

Mūsų bendruomeninis gyvavimas, jo organizacinė struktūra, pagrindinių uždavinių funkcionavimas pagrįstas savanorišku bendruomenės narių (plačiąja prasme) įnašu, jų gera valia ir noru prie vieno ar kito tikslo savo darbu ir lėšomis prisidėti. Turime visą eilę pavyzdžių, kur paskiros veiklos sritys funkcionuoja be priekaištų, kai kur dar smarkiai šlubuojame.

O šlubuojame dėl to, kad vien idealizmo, vien humanitarų gražiai sudėtų šūkių, smūgių į žmogaus patriotinius jausmus neužtenka, kad įgyvendinti ir įstatyti į norimo funkcionavimo vėžes užsimojimus, savo tiksluose kilnius ir naudingus, bet dar reikalingus didesnio apšilfavimo, tikslesnių sraigtų, tobesnių apskaičiavimų. Ir čia pasirodo, kad delikatinės idealistų kojos, apautos per dideliais realybės batais, pradeda painioris.

Visa tai nervina, reaguojame nesantūriai, pradėdame bartis ir urzgėti.

Imkim pavyzdžių gražiomis idėjomis ir dar gražesniais šūkiais apgaubtą mūsų milijoninį fondą. Jei milijonas dolerių suplauktų tik ką baigus sutvarkyti fondo formalumus, įteisinus organizaciją, būtų susilaukta užmetimų, kodėl apsiribota vienu milijonu, kodėl nesirūšta sudaryti fondas dešimčiai milijonų. Čia gi Amerika. Pinigai spardomi praeivių, tinginčių pasilenkti jiems pakelti nuo šaligatvio...

Kai metams praėjus ir išjudinus vieną kitą vietovę susirūpinta spartesniu fondu augimu, lėšos kiek sparčiau pradėjo augti, galime tikėtis sulauksią viso 100 tūkstančių dolerių. Tai ne mažą sumą. Bet tos sumos vertė metinėje sąmatoje, tos sumos vaisius vistiek nebus didesnis už 4-5 tūkstančius dolerių.

Tos sumos tegul ir gražios, tegul jos ir naudingos ir reikalingos, bet jose stinga piniginiuose reikaluose taip naudingo, ne mažiau reikalingo ūkiško galvojimo.

Neatmetant idėjinio, patriotinio, humanistinio ir kt. gražių ir būtinų mūsų bendruomeninio gyvenimo atributų, lieka nuosalyje ir lyg pamestinuko vietoje tos idėjos ir užsimojimai, kurie ingoruojami mūsų humanitarinių idealistų, piniginius reikalus veliant į humanitarinę vilną.

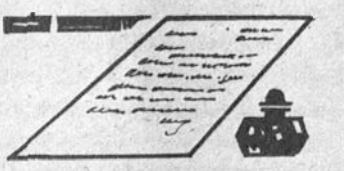
Štai, vienas mažas pavyzdys, bet itin būdingas -- iš Toronto. Toronto lietuvių kredito kooperatyvo "Parama" 1962 m. pelnas -- \$40,829.60. Metinė apyvarta \$1,769,440.11 (Kad kiek, ir 2 milijonai dolerių).

Torontas ne mėnulyje. Tai dalis mūsų bendruomenės -- šioje ašarų pakalnėje.

Nesinerkiant nei peikiant fondo idėjos, nei jam pasišventusių idealistų, norėjau tik atkreipti labai kuklų, labai nehumanitarinį momentą: ne šūkiuose, ne jausmuose doleriai. Jų daugiau konkreciame, kukliame darbe.

Nereikėtų gėdytis į tą darbą kiek giliau pažvelgti. Neabejoju, kad jame rastume daugiau naudingų ir prasmingų momentų. Ir autume kojas į pritaikyto dydžio batus. (J.Č.)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

DAR APIE BOLŠEVIKŲ SIAUTĖJIMĄ ZARASUOSE

Pasibaigus mano prisiminimams apie bolševikų terorą Zarasų krašte, turiu gavęs laiškais ir asmeniškai įvairių paklausimų ir papildymų. Vienas reikšmingesnių yra gauta iš ponios V.I., Los Angeles. Ji papildė Samochvalovų. Palivarko km. Degučių valsč. žudynių ir padeigimo smulkmenas.

1. Samochvalovas, vardas Gabrys, ne Jonas. (Mano žinios lietuvių vadino Jonu, o rusai Ivan, nesilaikydami metrikinio Gabrio vardo).

2. Samochvalovas buvo ligonių kasų valdytojas.

3. Sudegė: Samochvalovas, jo žmona ir sūteima moteris. Dukterys: Aleksandra ir Kotryna įvykiu metu buvo Vilniuje ir yragyvos.

Kitos pataisos.

Dirva Nr. 21, vasario 20 d. Pabaigoje straipsnio: visiškai pasienyje, bet jau Latvijos pusėje, buvo rasta, išspausdintos Kokosos, turi būti Lokosos.

Dirva Nr. 23, vasario mėn 25 d. straipsnyje apie bolševikų veiklą išspausdinta 1942-1944 metų, turi būti: 1941-1944 metų.

Grįžtant prie Samochvalovų, gyvenusių Palivarko kaime tenka pasakyti, kad bolševikams okupavus Lietuvą, rusai kaimuose pasijuto, kaip iš zoologijos sodo išleisti plėšrieji žvėrys. Vietos rusai netik kankino ir terorizavo

lietuvių, bet labai stipriai apsikūlė tarpusavyje, o daugiausia dėl tikėjimo reikalų ir cerkvių nusavinimo raudoniesiems klubams. Gabrys Samochvalovas ir Agafonas Šikailovas, kilęs iš Palivarko km., bet jau gyvenęs Zarasuose ir buvęs Zarasų apskr. milicijos vadu, nors abu tikėjimo ir neapraktikavo, vienok toleravo kitus. Šikailovo žmona buvo labai pamaldi, jos namuose

ŽURNALISTIKA, ORUMAI IR VERTINIMAI

Vincas Rastenis straipsniu "Pragiedrusis literatūros vertinime" (Dirva, 22 nr.) gyvai atsiliepė į mano Gulbės Giesmės recenziją. Buvau jo pagirtas, dėl poros dalykų pakritikuotas ir dėl atsitiktinės baigiamosios pastabos ne pilnai patikėtas. Atsiliepimo laikurie taškai prašosi apšvietimo, kad skaitančioji visuomenė nebūtų palikta apgaurbomis kelio ieškotis. Pradėkime nuo ten, kur V. Rastenio buvo baigta.

ŽURNALISTIKA

Savo rašinio paskutinį skirsnį pradėjau tokiu sakiniu: "Bevalkščiudamas Kauno gatvėmis su savo žurnalistikos profesorium ir bičiuliu apie daug ką išsikalbėdavau". V. Rastenis visai nuosekliai veda, kad jeigu buvo žurnalistikos profesorius, tai turėjo būti ir aukštoji ž. mokykla arba katedra universitete. Nei apie vieną, nei apie kitą jam nėra tekę girdėti. Tikiu, kad dabar kas nors V. Rastenių jau bus spėję painformuoti, kad tokie dalykai Kaune yra tikrai buvę. Skaitytojams čia duodu savo liudijimą: 1941 m. rudenį persikėlęs gyventi ir dirbti į Kauną iš Vilniaus, kur iki tol dirbau ir studijavau lietuvių kalbą ir literatūrą, nuėjau persiregistruoti į vietos universitetą. Man tada, kaip ir dabar V. Rasteniui, buvo staigmena sužinoti, kad prie Filosofijos fakulteto veikė sociologijos-žurnalistikos katedra, išregistravau į šią katedrą, pasi-

VIKTORAS MARIŪNAS

rinkdamas žurnalistiką pagrindiniu dalyku. Taigi ž. katedra Kaune veikė, buvo ir asmuo, kuris ją vedė, ir kaip įprasta, jis buvo vadinamas profesorium. Toks mano liudijimas, kurį teikiu, kad nelikčiau nepatikėtas.

ORUMAI

Papeikia mane V. Rastenis dėl terminų benkartiška (dramos pradžia), meilužė ir meilužiau jasi vartojimo. Esą "jie bent kiek temdo kritikos orumą ir estetiškumą". Pripažįstu, kad, bendrai imant, šitie terminai nėra negrūbus. Nukreipti į asmenį, jie reikštų įžeidimą. Vartojami bepateisinimo -- liudyti blogą vartotojo skonį. Bet šiuo atveju, jie man buvo ir parankūs, ir net neišvengiami. Todėl nei įžeidžiai, nei neorūs, nei neestetiški.

Sakydamas "benkartiška dramos pradžia", aš siekiau trumpu bet režiančiu švystelėjimu dar kartą nurodyti estetiškai nelegalią dramų kilmę, kurią jau išsamiau buvau liudijęs. Tuo sakymu tikėjau neprieštaraujantis ankstesniajam teigimui kad "Gulbės Giesmė iš viso negimsta". Pradžia ar kilmė yra juk ne tik gimimas, bet taip pat ir būsena arba etapas. Be to, "benkartiška pradžia" mena (presupposes) ne tapatybės, o analogijos būseną (ne benkartinė, o benkartiška). Žinau, kad prieš kalbininkus savo bylą aš pralaimėčiau ne tiek dėl to žodžio neorumo, kiek dėl jo nelietuviškumo. Bet negi jie mane verstų pavainikiška ar mergvikiška dramų pradžia sakyti! Tiesa, kurią aš prieš V. Rastenių bandau ginti, yra tokia: vulgarios kilmės žodis ne kiekvienu atveju yra ir neestetiškas žodis.

Sakyčiau mea culpa dėl "meilužė" ir "meilužiau jasi" žodžių, jeigu būtų taip, kaip V. Rastenis sako: "Ar yra duomenų iš kitų šaltinių, kad Barbora ir Žygimantas

mantas būtų meilužiškai santykiavę prieš susituokdami, visai kitas klausimas, bet J. Griniaus veikale tokių duomenų nematyti"... Argi ne?

Jau pirmam veiksmė nevedybinių gyvenimo galimybė iškeliamą Barboros klausimu:

Aš vertinu, karaliau, jūsų atvirumą ir išdrįstu paklausti atvirai: ar jūs man favoritės rolę siūlot?

Žygmantas šitokio siūlymo nesiskubina nuneigti:

Dabar jums atsakyti, miela ponija, Aš negalėčiau, nors ambicija kita.

(31 psl.)

Antram veiksmė Barbora, skusdamasi dėl vienišo gyvenimo Dubingiuos naštos ir dėl apnikusių ligų, iš savo intimiausių bičiulės ir puseserės Dianos susilaukia pastabos, kad dėl savo nelaimių ir ji pati kalta:

Tas viskas rišasi. Nebesivaldai nė čia, kaip Vilniuje. Atsimenu.

Ir favoritės negarbę gal būtų kentus, jei broliai būtų nepareikalavę jo nutraukti santykius, arba slaptai

bažnyčioj susituokti.

Barbora prisipažįsta, kad Žygmantą labai mylėjusi, dievinusi. Tokiais jausmais jai ir jis atliepęs. Ir veda: "Juk galima dėl to apsvaigti ir galvos netekti". Taigi nesigina, kad priešvedybinė meilė buvo pro sąmoningos tvarkos ribas prasiveržus. Tikiu, kad tokie dramų duomenys teikia man išrišimą, kai veikalo (ne istorijos) Barbora priiskiriu meilužės galimybe. Este-

VIRŠUJE: Los Angeles šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras, švenčiant dešimtmetį, kai jam energingai vadovauja muzikas Br. Budriūnas. Pirmoje eilėje iš kairės stovi: solistas R. Dabšys, solistė B. Reivydyaitė-Dabšienė, akompaniatorė C. Dambauskaitė, choro vadovas muz. Br. Budriūnas, solistė Z. Kalvaitienė, akompaniatorė R. Apeikytė ir choro valdybos pirmininkas A. Raulinaitis. Pažymėtina, kad šioje nuotraukoje yra nevisi choristai. L. Kančausko nuotrauka

tinio pasaulio kalboje ir "meilužė" ir "meilužiau jasi" kai neišvengiami, yra nei gero skonio, nei orumo nepažeidžiant terminai.

VERTINIMAI

Savo pirmąją paskirtim V. Rastenio straipsnis kaip jau pats jo pavadinimas liudija, siekė atkreipti skaitytojo dėmesį į mano Gulbės Giesmės recenziją, kaip į gerą pavyzdį mūsų literatūros vertinimo. Tai retas ir gausus atlyginimas, kurį priimu su padėka kaip paskatinimą ir įpareigojimą. V. Rasteniui esu ypačiai dėkingas už iškelimą į šviesą mano recenzijos neasmeniškumo ir dalykiškumo.

Tai didžiai taiklus mano nuotaukų apie vertinamojo veikalo autorių įspėjimas. Tokiom nuotaukom aš stengiausi vertinti ir kitų autorių kūrinis. Bet šiuo atveju, kai J. Griniaus asmuo yra pasidaręs dar vis neatvėstantčių diskusijų daiktas, V. Rastenio liudijimas daugelio akyse man gali padėti išgelbėti grynai esetiniui pasisakymo motyvus ir tikslus.

Tikrai rimty atsakymų prašosi anie trys V. Rastenio klausimai, liečią Gulbės Giesmės atžymėjimą 1962 metų LR Draugijos premija. Kai ką tos premijos tematika mėginsiu atsiliepti kitu straipsniu.

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS
RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną. Nepraleiskite proos, nes ta lengvata galėsite pasinaudoti tik iki 1963 m. balandžio 15 d. Ir niekur kitur, tik užsisakant per Dirvą.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Solistė Birutė Kemežaitė

Solistės Birutės Kemežaitės rečitalio belaukiant

Solistė Birutė Kemežaitė, kurios dainos rečitalis įvyks kovo 23 d. 7:30 val. v. Jaunimo Centro salėje, yra išėjusi ilgą muzikinį gyvenimą, dainininkės karjerai ruošėsi dideliu atsidėjimu, pasižvelgimu ir meile. Karo audrų ir gyvenimo sąlygų blaškoma, atsidūrusi viena Vokietijoje, ji pasirinko tikslo siekė su tokiu nepaprastu pasiaukojimu, kokio gali siekti tik tas, kuris jaučia meno galią, didelį pašaukimą, kuris siekdamas tikslo nugalė ir sunkiausias kliūtis.

Baigusi gimnaziją, ji Pabaltijos Universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą ir lygia-grečiai lavino balsą pas buvusį Lietuvos operos solistą Vladą Ivanauską. Pamėgusi poeziją ir literatūrą, turint gražią balsinę dovaną, ji džiaugsmingai išgyveno šiu dviejų menų harmoniją. Ir tai visa buvo daroma savo dienos gyvenimo džiaugsmui, nepretenduojant į solistes, norsteko solo dainuoti Universiteto parengimuose, bažnyčioje.

Bet kai plaukiant laivu teko dainuoti įvairių tautų dainininkų tarpe, kai laivo gydytojas po koncerto pažadėjo sudaryti visas galimas sąlygas tolimesniam dainavimo studijom, bežiūrint į jūros tolumą teko daryti sprendimą — tęsti toliau tai, kas pradėjo pradėjo pradėta.

Atsisakiusi stipendijos ir paramos, pasikliaudama jaunystės energija, ryžosi ir toliau kaip ir lik šiol plaukti viena per gyvenimo audringą jūrą.

Pirmas įsikūrimo žingsnis Amerikoje nebuvo lengvas. Labiausiai išgyventa, kad aplink nėra nė vieno lietuvių, nėra savos

College mokyti vokiečių, prancūzų ir italų kalbas.

Dabar pradeda ruošti repertuarą pas Dino Bigalli, buvusį "Cavalleria Rusticana" kompozitoriaus Pietro Mascagni asistentą ir Chicagos Civic Operos Grant Park ir Ravinia dirigentą, pas kurį mokėsi dainavimo pasaulinio mąsto dainininkai. Jis netik kreipia daug dėmesio į balsą, kūrinio išpildymą ir vaidybą, bet rūpinasi ir savo mokinių muzikine ateitimi. Todėl jam patariant pradėjo mokyti pilną operą "La Bohème" (Mimi) ir vėliau "Madame Butterfly" (Butterfly).

Šiam rečitaliui solistė Birutė Kemežaitė ruošiasi pas balso mokytoją E. Steen Lamont, o po jo vėl grįš prie operų ruošimo.

Chicagos visuomenė šiam pirmajam solistės Birutės Kemežaitės rečitaliui skiria daug dėmesio, tad lietuviškoji visuomenė jau iš anksto įsigyja bilietus Vyta. Kas.

PHILADELPHIA

Atvyksta Gatvės vaikas

Lietuvių Moterų Atstovybės Philadelphia Klubas pakvietė Chicagos Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungos kolektyvą su D. Nicodemio komedija Gatvės Vaikas.

Spektaklis įvyks sekmadienį, kovo 24 d., 5 val. p. p. Allegheny Lietuvių Muzikalinėje salėje, 2715 E. Elleggheny Ave.

Gatvės Vaikas buvo pastatytas Chicagoje ir Clevelande, susilaukęs palankiausių žiūrovų įvertinimų. Netrukus gastroliuos Brooklyne.

Nepraleiskite tokios puikios progos ir atsilankykite į Gatvės Vaikas spektaklį. (ks)

TORONTO

• Lietuvių Namų dalininkų metinis narių susirinkimas įvyks kovo 10 d. savo se patalpose aptarė visą ei-

-- Nesikišk į mano reikalus! Jis niekad negalės man pasakyti, kad aš jo nemylėjau!

-- Visas pasaulis gali pasinaudoti mūsų taika!...

JAUNIMAS TURI TĘSTI SENŲJŲ PRADĘTĄ KOVĄ

Šiais metais Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 45 metų sukaktuvių minėjimas Paterson, N.J. įvyko vasario 24 d.

Lietuvių šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje pamaldas už Lietuvą atnašavo ir pamokslą pasakė kun. Vyta. Demikis. Lygiai po savaitės, t.y. kovo 3 d., jis mirė ištiktas širdies smūgio. Savo gražiam pamoksle kun. Demikis priminė lietuvių tautos kančios kelią ir prašė melstis už tuos lietuvius, kurie žuvo kovodami už savo tautos laisvę. Prašė nepasiduoti pesimizmui, bet tikėti šviesia Lietuvos ateitimi. Jautriais žodžiais jis kreipėsi į tautos ateitį -- jaunimą, kad nepaskestų svetimųjų jūroje, bet užimtų senesniųjų vietą ir tęstų jų pradėtą kovą už Lietuvos išlaisvinimą. Po mišių maldą už Lietuvą lietuviškai ir angliškai atkalbėjo parapijos klebonas kun. J. Kinta. Po to choras ir visi pamaldų dalyviai sugiedojo tautos himną, kuris galingai nuskambėjo naujos bažnyčios skliautuose.

3 val. p.p. lietuvių piliečių klubo naujoje salėje buvo iškilmingas susirinkimas. Susirinkimą pradėjo komiteto pirm. A. Masionis, paprašydamas kun. Demikį sukalbėti invokaciją. Po to buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai ir minutės tyliu susikau-

lę klausimų liečiančių tolimesnį jų veiklą.

Valdybos vardu pranešimus padarė pirmininkas J. Strazdas ir reikalų vedėjas P. Lelis. Revizijos komisijos aktą ir praėjusio susirinkimo protokolą paskaitė L. Adomavičius.

Namų eksplotavimas, remontai, telefonas, šerų platinimas, komisas už alvą užsakomą per Lietuvių Namus ir dar kiti klausimai sukėlė gana gyvas diskusijas.

Į Lietuvių Namų valdybą buvo išrinkti, vietoje išėjusių, šie: dr. J. Kaskelis, A. Statulevičius ir D. Rinkauskas. Revizijos komisija papildyta vienu nariu.

1963 m. pajamų - išlaidų sąmata sudaryta 14,500.00 dol. sumai.

Susirinkimą pravedė P. Bastys ir sekretoriavo p. Masionis.

• Sendraugių literatūros ir muzikos vakaras buvo suruoštas Prisikėlimo parapijos salėje kovo 10 d. Programą išpildė vyrų kvartetas vad. muz. St. Gailevičiaus, pianu paskambino jaunimo atstovai R. Karka ir T. Gurevičius. Savo kūrinį skaitė B. Rukša, S. Prapuolenytė - Bunker, P. Alšėnas, P. Kozulis ir visų dėmesio centre B. Pūkelevičiūtė. Jinai pirmojo dalyje perdavė jausmingai Krėvės Gilšę ir pabaigai savo kūrinį "Rauda".

Skaityk ir platink
DIRVĄ

pimu pagerbti žuvę už Lietuvos laisvę.

Į minėjimą atsilankė amerikiečiai svečiai -- kongresmanas Ch. Joelson ir miesto meras X. Graves, jr. Kongresmanas Joelson dalyvauja beveik visuose didesniuose lietuvių parengimuose. Jis gerai pažįsta lietuvių laisvės bylą ir gerai žino pavergtųjų kraštų padėtį. Savo kalboje jis atkreipė dėmesį į įspūdingas salės dekoracijas, kurias nupiešė darbuotojai ir talentingas dailininkas - mėgėjas Vytautas Gružas. Kongreso atstovas visur ir visuomet pažadėjo priminti Lietuvai ir kitiems pavergtiems kraštams daromas skriaudas. Lietuva bus laisva, baigė kongresmanas Joelson savo gražią kalbą. Po jo kalbėjo meras Graves. Jis pasidžiaugė, kad lietuviai taip gausiai susirinko švesti savos tautos laisvės šventę. Amerikiečiai turi didelę laisvę, bet jos nebrangina, o lietuviams laisvė yra brangus dalykas, nes jų tauta kenčia priešpauą. Baigdamas meras palinkėjo Lietuvai laisvės.

Svečias iš Riverside, N.J. inž. Vyta. Volertas pasakė pagrindinę kalbą, kuri nebuvo ilga, bet daug pasakanti. Jis kvietė kovoti su didžiausiu lietuvių priešu -- nieko neveikimu. Jis paminėjo keletą tamsių ir keletą šviesių pavyzdžių lietuvių išeivinių gyvenime ir pasidžiaugė, kad šviesieji nustelbia tamsiuosius. Todėl lietuvių turi bendrauti su lietuviu, turi vieni su kitais dažniau susitikinėti, o nelaimėje vieni kitiems padėti. Jo kalba visiems susirinkusiems padarė gilų įspūdį.

Po to komiteto rezoliucijų sekretorius Vaclovas Čižidnas perskaitė 3 rezoliucijas: JAV prezidentui J.F. Kennedy, ambasadoriui prie Jungtinių Tautų A. Stevenson ir Amerikos Lietuvių Tarybai. Komiteto išdinininkas A. Gudonis jautriais žodžiais kreipėsi į susirinkusius, prašydamas ir šiais metais būti duoniniais ir gausiai aukoti Lietuvos laisvinimo reikalams. Per keletą minučių salėje buvo surinkta 714 dol. ir 75 ct. Vėliau aukų gauta 64 dol ir 50 ct.

Baigus aukų rinkimą, prasidėjo meninė dalis, kurią pravedė Antanas Rugys. Meninę dalį išpildė solistė Irena Stankūnaitė iš Linden, N.J. ir deklamatorė Irena

Veblaitienė iš Elizabeth, N.J. Taip gražiai deklamuoju dar niekad neteko girdėti. Salėje buvo taip tylu, kad musę skrendant galėjai girdėti. Kaip sustingę sėdėjo net patys mažieji, o suaugusiųjų skruostais reidėjo ašaros. Tokį puikų deklamavimo meną turėtų išgirsti ir kitų kolonijų jaunimas.

Solistė Irena Stankūnaitė daug kartų Patersoną girdėta, bet vis nauja ir vis įdomi, niekad nenu-sibostanti ir visuomet laukjama. Gražu, tikrai gražu, šnabždėjo publika, o plojimų negalėjo pasibaigti, todėl solistė kai kurias dainas turėjo kartoti. Tai jauna, bet daug žadanti jėga. Jai jau laikas būtų dainuoti ne tik rytuose, bet pasirodyti ir vakaruose. Be Patersono, kur ji daug kartų dainavo, ji pasirodė Philadelphiaj, New Yorke, Bostone, Lindene, Elizabeth ir visur buvo labai šil-tai sutikta. Pianinu jos dainas palydėjo jos tėvelis J. Stankūnas. Abi menininkės buvo apdovanotos raudonų rožių puokštėmis.

Baigiant minėjimą komiteto pirm. A. Masionis komiteto vardu padėkojo parapijos klebonui, kun. J. Kintai už gražias pamaldas, kun. Demikui už pamokslą ir invokaciją, inž. V. Volertui už paskaitą, svečiams amerikiečiams už atsilankymą ir gražias kalbas, viešioms menininkėms už gražią meninę programą, Vytautui Gružui už įspūdingą salės papuošimą, visuomenei už atsilankymą ir gausias aukas, o komiteto nariams už darnų bendradarbiavimą.

Po iškilmingo susirinkimo ten pat žemutinėje salėje buvo vakšės, kurias prengė Ona Bell, tal-kininkaujant M. Gudonienei ir kt. Barb. Paež.

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HTGS., 4024 E. 26. By owner, (2) 4 Room suite, (2) 4 Room suite, Private Bath, gas furnace. Must sacrifice. \$15,400. Telephone 883-9856 after 6 P. M. IM 7-7080. (68)

APARTMENT FOR RENT

1921 E. 26. NEWBURGH HTGS. era 4 Rooms down \$70.00, 4 Rooms up \$65.00. All utilities paid for except electric. Quick clean apt. Basement. Card. BR 1-2900 IM 7-7080. (68)

VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior, Cleveland 3, Ohio, HE 1-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius. Jei norite turėti gerai iliustruotą leidinį, kreipkitės į mus.
- Patarnauja organizacijoms, firmoms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

HELP WANTED MALE MECHANIKAS

Nedelsiant priimamas gerai rekomenduotas vedęs vyras sunkvežimį remontui ir priežiūrai. Patyrimas sunkvežimio remonto darbuose pageidautinas. Nuolatinis kompanijos augimas užtikrina pastovias pajamas su galimybėmis pakilti.

Kreipkitės į Personnel Department

United Parcel Service Inc.

4901 Lakeside Ave.

De VLEIG
or
HORIZONTAL BORING
MILL OPERATOR
Nights, 12-hour day. Hourly rate plus overtime. Job shop experience.
Mid West Machine & Tool Co.
4820 W. 130 St. CL. 2-3990
(34)

GIG — BORE operators

3-5 years experience in aircraft and missile components — close tolerance work, day & night shift, near East side location.

Overtime and benefits.

Call EN 1-0507 for appointment.

TURRET LATHE
OPERATOR
Must have tools and be able to set up short run production work. Hourly rate; days.
INTERNAL GRINDER
(72A-3)
Experienced in short-run production work. Hourly rate. Days.
Ski-Way Machine Prod. Co.
24460 Lakeland Euclid, O
(31, 32)

DIE MAKER
TOOL ROOM MACHINIST.
PLASTIC INJECTION MOLD.
EXPERIENCE, JOB SHOP.
OVERTIME.
Grand Mold & Die Company
16718 MILES AVE. WY 1-4370

IRANKIŲ GAMINTOJAI
MASTELIŲ GAMINTOJAI
Aukštas valandinis atlyginimas. Daug viršvalandžių.
TOOLS & GAGES, INC.
3112 East 63 St.
(Vyksta į Truscon).
(32, 33)

HELP WANTED FEMALE

LENGVAM NAMŲ RUOŠOS
DARBUI
Samdoma ir kitai pagalbai, gyventi kartu, nuosavas privatus kambarys. Malonus namas Hts., 1 suaugęs, 2 mok. amžiaus vaikai. Rekomendacijos. Skambinti 321-3203.
(34)

HOUSE FOR SALE
MAYFIELD HEIGHTS
NEW
3 & 4 BEDROOM
Ranches and Splid levels
FROM \$21,900
Goldberg
Builders
Eves.-Weekends HI 9-5894
Days EV 2-0040 EV 2-0777
(31, 32)

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 4 Room suite. Private Bath, gas furnace. Must sacrifice. \$15,400. Telephone 883-9856 — after 6 P. M. IM 7-7080.
(68)

APARTMENT FOR RENT
4024 E. 26th NEWBURGH HGTS. etc. 4 Rooms down \$70.00. 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quick clean apt. Basement yard. BR 1-2900 IM 7-7080.
(68)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Smarkiai besiplečianti pramonės šaka

The Illuminating Co. praneša, kad 1962 m. buvo bendrovės augimo, plėtojimosi visais atžvilgiais metai. Mokant už akciją 2 dol. dividendų, tai yra 10 c. daugiau, nei 1961 m.

1963 m. numatyta išleisti 21 mil. dol. naujiems įrengimams. Iki 1967 m. viso numatoma išleisti bendrovės plėtimuisi ir patobulinimams 112 mil. dol.

• **Harlem Globtrotters** Clevelande pasirodys kovo 25 d., pirmadienį, 7:30 val. vak. Arenoje. Krepšinio akrobatai susitiks su Atlantic City Bea Gulls ir Chicago Bears.

Krepšinio rungtynės bus pajavirintos lengvosios scenos artistų programa.

• **United Appeal** — Naujų informacijos centras 1962 m. sulaukė 7851 pacientų, įtariamų apsinuodijimu. 99% — vis tai mažamečiai. Todėl ta organizacija kreipiasi į visus tėvus atkreipti dėmesį, kad pavojingos ir nuodingos prekės būtų laikomos ten, kur vaikai jų negali pasiekti. Apsinuodijimo atvejais skambinkit telefonu: CE 1-4455.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 4-29 D. dail. Antano Vaikšnorio tapybos darbų paroda Brill Gallery, Arcada, 460 Superior Ave.

KOVO 24 D. Neringos tunto Kaziku mugė Lietuvių salėje.

KOVO 31 D. 3 v. p.p. Draugo romano laureato V. Kavaliūno pagerbimas Nauj. parapijos salėje. Rengia šv. Kazimiero lituanistinė mokykla.

BALANDŽIO 20 D. Vysk. Valančiaus Lituanistinės mokyklos metinis vakaras-balius šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 20-21 D. XIII-jų š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių krepšinio ir tinklinio varžybos.

BAĖLANDŽIO 27 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas naujos parapijos salėje.

BALANDŽIO 28 D. DLK Birutės draugija ruošia pietus šv. Jurgio parapijos salėje nuo 12 iki 4 v. p.p.

GEGUŽES 4 D. Dirvos pavarinis koncertas-balius Slovėnų salėje.

GEGUŽES 11 D. šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos vakaras Naujosios Parapijos salėje.

GEGUŽES 11 - 19 D. dail. ir skulptoriaus Vytauto Raulinaičio darbų paroda Čiurlionio namuose. Ruošia Korp! Neo-Lithuania Clevelande.

GEGUŽES 11 D. Lietuvių Studentų Sąjungos vakaras.

GEGUŽES 18 D. Vaidinimas "Tinka būti rimtu" šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia Liet. Fronto Bičiuliai.

GEGUŽES 25 D. Skaucų tėvų komiteto madų paroda - balius šv. Jurgio parapijos salėje.

BIRŽELIO 1 D. Korp. Neo-Lithuania ruošia Literatūros Vakara šv. Jurgio parapijos salėje.

BIRŽELIO 23 D. L.V.S. Ramovės gegužinė "Kariui" paremti Čiurlionio namuose.

BIRŽELIO 30 D. Clevelando Skautininkų Draugovės gegužinė - piknikas.

LAPKRIČIO 23 D. Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia LVS Ramovė.

MŪSŲ KULTŪRINIS BENDRADARBIAVIMAS

J. Bertulis

Apie kultūrinį bendradarbiavimą su okupantu ne sykį buvo rašoma spaudoje ir kalbama susirinkimuose. Bet verta kalbėti apie bendradarbiavimą ir mūsų organizacijų tarpe. Kultūrinis lygis, kurį yra keliamas ne vien per knygas, bet taip pat ir per atskirų mokslo bei meno šakų žinovų patirtį.

Kultūrinės organizacijos yra naudingos, kai pasiima specifinę sritį ir ją visokeriopa tobulina. Tokių organizacijų bendradarbiavimas mūsų tautos kultūrinei pažangai yra ypač reikalingas ir naudingas.

Eikime prie muzikos srities. Imkime žymiuosius chorų. Jie išskyla į savo aukštumas, kai kiekvienas jų nusistato ir tobulina savo specifinę sritį. Dainava -- atskirų kompozitorių laisvieji kūriniai, Čiurlionio Ansamblis -- grynai tautinės dainos. Operos, Al. Stephens moterų chorą -- operų ištraukos, arba laisvosios kūrybos veikalai.

Vieni kitus kviesdami pakoncertuoti, išgirstame jų paruoštus veikalus meninėse aukštumose. Per tai ir susidaro mūsų bendradarbiavimo reikalingumas.

Nepersenausiai buvo pakviestas St. Gailevičiaus sekstetas iš Toronto. Po to, R. Babicko oktetas, iš Clevelando. Vėliau -- A. Smetonos fortepijono koncertas.

BETTER LAWNS AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystės patarimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukit ar paskambinkit
12518 Lake Shore Blvd.
Cleveland 8, Ohio.
Tel. PO 1-5614.

REIKALINGA MOTERIS gaminti valgių ir senos moters priežiūrai. Kambarys, valgis ir atlyginimas, šv. Jurgio parapijos rajone.
Tel. HE 1-8181 arba 361-8224.
(31, 32)

GLOBOKAR REALTY Euclid Beach rajone

Saldumynų krautuvė ir 4 šeimoms butai. Mūrinis prekybos namas, beveik naujas. Tinkamas kiekvienai prekybai. Privalo parduoti. Savininkas išeina pensijon.

Saldumynų krautuvė ir 8 kamb. butas. Labai geroje vietoje. Įėjus nuo Superior. Imok. \$4,000.00, įskaitant krautuvę ir pastatą.

4 šeimų, 4 pečiai, 5 kamb. kiekviename bute. Savininkas išeina pensijon.

Globokar Realty
986 East 74 St.
Cleveland, Ohio
Telef. HE 1-6607
(30, 31, 32)

• Išnuomojamas kambarys Naujosios parapijos rajone. Skambinti telefonu: 486-6054 po pietų.
(30, 31, 32)

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAŠ
VYT. SENKUS
WO 1-6820

M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

tas. Vasario 10 d. pakviesta pianistė Birutė Smetonienė. Kovo 2 d. koncertavo Čiurlionio ansamblis, vad. A. Mikulskui, ir kanklių orkestrui, O. Mikulskienei. Čiurlionio ansamblis buvo atvykęs pilname sąstate, taigi ir solistai: A. Stempuzienė ir V. Verikaitis. Šis ansamblis mums patiekė to, ką mes vylėmės apgauti. Chicagoje, Marijos Aukšt. Mokyklos auditorijoje, Čiurlioniečiai atliko šią programą:

I-ji dalis -- Sanctus -- M.K. Čiurlionio, Lietuvos grožybės, Dainų dainelės, Vasaros naktys, Pavasaris, Burtai -- muz. J. Naujalis, Jau slava! sukilo -- Č. Sasnauskas.

II-ji dalis: Vyrų chorą -- Kareivio daina -- J. Žilevičiaus, Miegelio noriu labai -- A. Mikulskio harm., Mergučėle mano -- J. Bendoraius, ir Gersim broliai -- J. Dambausko.

III-ji dals -- Vaikštinėjo tėvulis, Kur lygios, lygios lankos, Eičiau klausiti pas močiutę, ir Aušružėlė -- harm. A. Mikulskio.

Kaip matome, I-ji dalis skirta Maironio pagerbimui, II-je daly vyrų chorą davė atskirų kompozitorių dainas. Ir tikrai po pertraukos, moterų chorą (pitarant kanklėmis), ir mišrus chorą, taigi ir solistai, atliko grynai liaudies dainas, kurias harmonizavo patsai dirigentas.

ISPŪDŽIAI

Besiklausant dainų programos I-os dalies, auditorijoje pasigirdo nepasitenkinimai: "Tai nėra tikrieji Čiurlioniečiai!" Ir jie turėjo tiesos: tokio žanro dainos su Čiurlioniečiais nesiderina. Užtat čia dirigentas parodė savo AŠ. Dainoms jis davė savo interpretaciją. Jis pašalino įprastos monotonišios tradicinę stilių. Ypač charakteringai buvo atlikta Naujalis "Burtai". Manau, kad auditorius, išgirdęs tokios interpretacijos dainavimą pasakytų (kaip ir Mendelsonas, išgirdęs pildant jo "Sommernachtstraum"): "Nėjaugi aš taip gerai parašiau!"

Čiurlioniečių "tikrąjį veidą" išvydome po pertraukos. Šis stilius juos išskėlė net svetimųjų spaudoje. Patsai dirigentas harmonizavo liaudies dainas, subtiliai įsigilinęs į jų dainų esminį charakterį. Liaudies dainelės jis išdekoravo, apipynė įv. nianais, kuriuos ansamblis vykusiai atliko. Štai, kodėl Čiurlioniečiai buvo Chicagoje laukiami.

Dar reikalinga paminėti, kad šį ansamblinį dainavimą praturtino solistai: A. Stempuzienė ir V. Verikaitis. Jų sodrus ir darnus balsai su ansambliu susiliejė į pagyvindami dainos idiliją. Kanklininkės, vadovaujant O. Mikulskienei, netrukdančiam papildė stiliaus sąsąskambį.

DULKELĖS

Be abejo, kur jų nesama?! Čiurlioniečiai savo koncertą atidarė su didingu M.K. Čiurlionio "Sanctus". Bet, gaila, neišnaudavo auditorijoje esančių vargonų. Prie šio akompanimento būtų buvęs efektas dar majestotines.

Visuomenei gi neprošalį priminti, kad scenoje išplėdžius religinio turinio veikaliuką, susilaikoma nuo aplodismentų. Kai kada, priešingai, religinį kūrinių atliekant, auditorija išklauso su pagarba, atsistojus.

DAR TRUPUTĮ IŠ PRAEITIES

Prie šios progos dar vertėtų truputį paliesti pianistės Birutės Smetonienės pasirodymą.

Chicago giedrininkės Jaun. Centre š.m. vas. 10 d. suruošė muzikos, dainos ir literatūros vakarą. Dalyvavo: talentinga rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, vokalinės solistės -- Dalia Kučėnienė, ir Roma Mastienė. Taipgi solistė pianistė Birutė Smetonienė iš Clevelando. Šio vakaro programa buvo spaudoje jau minėta, todėl nebekartosime. Bet reikalus prašosi dėmesio kontaktavimo atžvilgiu.

Pagal nusistovėjusią tradiciją, esame įpratę scenoje matyti

dainininką, smuikininką, pianistą ir kt. nelaikant gaidų prieš save, t.y. atliekant mintinai. Tiesa, kai koncertuoja vokalistai, jie gali laisviau interpretuoti, kai rankos nėra suvaržytos. Bet, nuo tokių tradicinių pažiūrų reikėtų atitraukti pianistus. Kai jie skambina klasikinio stiliaus veikalus, (nors veikalus būtų bravurinio tempo, nors auditorijai atrodytų efektingai sudėtingu), akordai yra konstruktuoti pagal tonaciją normalius dėsnius. To negalima pasakyti apie naująją muziką. Čia akordai netaisyklingi, beveik kas taktas akordai suformuoti vis naujų garsų grupavimu. Jeigu pianistas nori išmokyti mintinai skambinti to stiliaus nors ir nediduką veikaliuką, reikalinga sugaišti nepaprastai daug laiko. Ir tai, negarantuojama, kad neišsiterps kokia klaida. Auditorijai gi toji muzika nesukelia to efekto, kuris įprastu būdu yra išsukiamas klausos ir vizualikos lengvaisiais paerzinimais. Naujoji muzika reikalauja dėmesio garsų kombinuotėje.

Kiekvienos profesijos specialistai už patarnavimą, neginčytinai yra apmokami, piniginiai. Vien tikrai muzikai (ir rašytojai) dažniausiai tenkinasi moraliniu atlyginimu, kuris jam yra daug reikšmingesnis, nekaip medžiaginis. Todėl buvo skausminga matyti, kad solistei pianistei B. Smetonienei, paskambinus Čiurlionio preliūdus, auditorija įvertino ne nuoširdumo, bet mandagumo katučiais. Taigi, savo tautos net genialaus kūrėjo veikalus vien tikai toleruojame, o

juk rimtasis muzikos pasaulis Čiurlionį pripažįsta naujosios muzikos tikruoju impulsu, kuriame slypi gilios perspektyvos pradai. Pianistė gi turėtų nemažiau poros mėnesių turėjo paaukoti, kad išmokytų mintinai. Pianistė yra netgi mokytoja savo sūnaus Antano Smetonos, kuris koncertuose rodo muzikinį subrendimą. Auditorija tepastebėjo pianistės muzikinį ir rankų grakštumus, kai ji perėjo prie klasikų. Čia ji buvo tinkamai įvertinta.

Net ir tarptautinėje plotmėje imama kelti klausimą, jog nereikėtų reikalauti iš pianistų (ir smuikininkų), kad naujosios muzikos kūrinius atlikinėty be gaidų. Manychiau, kad mes irgi turėtumėm atsisakyti nuo įsigalėjusių tradicijų ir neskaityti koncertų žemėsinio lygio, jeigu pianistas (arba smuikininkas), pildydamas naujosios muzikos kūrinių, skambintų iš gaidų.

Išvadoje galima paminėti, jog kultūrinis bendradarbiavimas net mūsų tautiečių tarpe, duoda ne vien atsilavinimą dvasoje, bet taipgi ir -- naujas sugestijas.

• SPEKULIACIJOSE DĖL CHRUŠČIOVO ŽENTO ADŽUBEI VIZITO PAS POPEŽIŲ, kuriose numatomas kelio paruošimas uošvio vizitui, kardinolo Mindszenty paleidimas iš Budapesto ir kitos galimybės, nepasimetė italų komunistai, kurie, vietoj spekuliacijų, aiškiai per savo oficiozą L'Unita skelbia, kad vizitas, vietoj pakenkės komunistų prestižui, dar įrodys, kad net popiežius galvoja, jog komunistai nešą tokie blogi berniukai.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo vandenėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED
TO \$10,000.00

4 1/2%

SUPERIOR
SAVINGS
HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **Lietuvių Moterų Atstovybė**, vadovaujama L. Bie-liukienės, parašė UNESCO Sekretoriui laišką, kartu pasiūlydama jam knygą "Guerilla Warfare on the Amber Coast", kurioje aprašomos mūsų partizanų kovos prieš sovietų okupantą, atkreipiant jo dėmesį į išleista brošiūrą, kur tvirtinama, kad Lietuva savo noru įsijungė į Sovietų Sąjungą.

MICHAEL CIEPLINSKI patvirtintas ir jau pradėjo eiti naujas aukštas pareigas Valstybės Departamente. Jisai yra Deputy Assistant Secretary in the Administrative area. Prieš tai jis buvo ten pat konsulinio ir saugumo departamento direktoriaus pavaduotojas ir einais direktoriaus pareigas. Cieplinski kilimo lenkas, į Ameriką atvykęs II Pas. karo metu, iš savo veiklos sutautinėmis grupėmis New Yorke jis yra pažįstamas ir parodęs draugiškumo nemažam lietuvių skaičiui, kai jisai buvo tautybių komiteto egzekutyvinis direktorius.

• **M. Kleinaitis**, ALT Sąjungos Waterbury sk. A. Smetonos monografijos prenumeratorių rinkėjas, priėmė sąrašą šių prenumeratorių:

ALB Waterburio Apylinkė — dovana miesto bibliotekai, ALT S-gos Waterburio Skyrius — dovana miesto bibliotekai, M. Kleinaitis — Waterbury, Conn., Myk. Gureckas — Waterbury, Conn., Č. Bogušas — Waterbury, Conn., Ant. Ereminas — Thomaston, Conn., Dr. P. Vileišis — Middlebury, Conn., Genov. Valūnienė — Torrington, Conn.

• **Paskelbus Lietuvių Fondo** narių pirmojo suvažiavimo datą, pagyvėjo naujų narių fondan įstojimas. Tai suprantama, nes kas jau apsisprenė į LF įsijungti, tas savo nusistatymą vykdo šiandien, kad suvažiavime turėtų sprendžiamąjį balsą. Štai kelių dienų bėgyje fondan įstojusių naujų narių eilė. Kiekvienas jų įnešė LF po šimtą dolerių: Feliksas Bočiūnas, Hartford, Conn., Raimundas Kiršteinis, Rochester, N. Y., Elena ir Povilas Mikšiai, Cleveland, Ohio, Elena ir Petras Polekauskai, Hartford, Conn., Stasas Petras Petrušaičiai, Racine, Wis., Sofija ir Juozas Grauziniai, Chicago, Ill., Mečys Monkus, Chicago, Ill.

• **Tautinių šokių šventėje** dalyvaus Cicero lituanistinės mokyklos šokėjų grupė. Grupės vadovė yra Seselė Perpetua, savo laiku studijavusi Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune. Šventė įvyksta š. m. liepos 7 d., Chicagoje.

Chicago Lietuvių Operos atstovus neseniai priėmė Standard Federal Savings and Loan Association Chicagoje prezidentas Justinas Mackevičius, Jr., kuris domisi lietuvių operos reikalais. Ta proga buvo tartasi apie operos būsimą veiklą. Kad palengvintų jos sunkią finansinę naštą, prezidentas J. Mackevičius Jr., tuojau įteikė 500 dol. čekį. Nuotraukoje matome pasikalbėjimo dalyvius: operos solistą Stasą Barą, operos valdybos sekretorę Aldoną Barkauskaitę, banko prezidentą J. Mackevičių Jr., laikantį minėtą čekį, operos valdybos pirmininką Vytautą Radžių ir operos valdybos vicepirmininką Vladą Stropų. Reikia pastebėti, kad jaunas Mackevičius ypač yra palankus lietuvių kultūriniais reikalams.

VL. Juknevičiaus nuotrauka

• **Lietuvių Skautams Remti Komitetas** New Yorke, pirmininkaujamas inž. J. Butkaus, balandžio 21 dieną, per Atvelykį rengia koncertą-balių, kuris įvyks Maspetho Liet. Klubo salėje. Programą atliks šokėja E. Kepalaitė, J. Matulaitienės tautinių šokių grupė, New Yorko vyrų oktetas, vad. muz. A. Mroziński. Pranešėjais bus L. Karmazinas ir Liogys.

• **Stepas Mackevičius**, iš New Yorko, buvo išskridęs tarnybosc reikalais į Paryžių, kur išbuvo savaitę laiko.

• **Paiškomas Stasys Dačkus**, anksčiau gyvenęs Kanadoje. Žinantieji apie jį prašomi atsileipti: Mrs. Albina Melinis, 1293 W. 104 St., Cleveland 2, Ohio.

KORP! NEO-LITHUANIA RENGIA SEMINARĄ

Nueitą kelią peržvelgti, savo veiklą patikslinti ir tinkamiau susirikiuoti ateities užsimojimams Korp! Neo-Lithuania, Chicagoje, rengia kolektyvinę paskaitą-seminarą.

Referantais pakviesti ir kalbės: 1. Aleksas Siliūnas — Korporacijos uždaviniai ir struktūra išeivijoje, 2. inž. Jonas Jurkūnas — Korporacijos vieta lietuvių visuomeninių organizacijų tarpe ir 3. Romas Stakauskas — Korporacijos vieta akademinė organizacija tarpe. Koreferantais kviečiami jaunieji korporantai bei visi seminaro dalyviai. Moderatorių — Karolis Drunga. Visi korporantai prašomi tuos klausimus iš anksto pergaltvoti ir aktyviai dalyvauti diskusijose.

Seminaras įvyks š. m. kovo mėn. 24 d., 3 val. p. p. B. Pakšto salėje, California ir W. 38 gatvės kampas, Chicagoje.

AUKOS DIRVAI

Dr. J. Maurukas, Elyria ...	5.00
Dr. B. Jankauskas, W. Brentwood	9.00
A. Končius, Cleveland	2.00
B. Simonaitis, Chicago	4.00
L. Puskepalaitienė, Detroit	5.00
L. Nekus, Beverly Shores	4.00
Dr. J. Juodikis, Chicago	5.00
A. Garmus, Cleveland	2.00
Dr. J. Kaškelis, Toronto ...	5.00
L. Gaudušas, Lincoln	2.00
B. Makaitis, Norwood	4.00
A. Stankevičius, Waterbury ..	1.00
E. Grigaitis, Omaha	5.00
G. Biskis, Cicero	4.00
J. Paškus, Detroit	5.00
R. Bludnikas, Rochester	10.00

Lietuvių Moterų New Yorke veikla

Vaidas iš Lietuvių Moterų Atstovybės Klubo New Yorke dešimtmečio minėjimo iškilnių. Klubui vadovauja V. Jonuškaitė - Leskaitienė.

Vyt. Maželio nuotrauka

Šių metų kovo mėnuo New Yorke tartum specialiai skirtas lietuvių moterims.

Jau pradėdant kovo 2 dieną Lietuvių Moterų Atstovybės Klubas, vadovaujamas Vincės Jonuškaitės - Leskaitienės, sekmingai atšventė savo veiklos dešimtmetį. Ta proga mūsų moterys bene pirmosios paminėjo ir 1863 m. sukilimo 100 metų sukaktį. Sukilimo laikotarpį išsamiai apibūdino istorikė Emilija Putvytė, tiesioginė gimnaitė tame sukilime pasižymėjusios Pliaterių šeimos, K. Grigaitytė - Graudienė, Draugo laureatė, paskaitė iš savo kūrybos.

Dešimtmečio proga sveikino žodžiu gen. Konsulas J. Budrys, LLK pirm. V. Sidzikauskas, GFWC vardu L. Bieliukienė, Katalikių moterų vardu M. Galdikienė ir k. Raštu sveikinius atsiuntė: Lietuvos Atstovas Kajecas ir dr. S. Bačkys, iš Washingtono, J. Augaitytė iš Philadelphia, A. Devenienė ir Lukšienė iš Los Angeles, B. Novickienė ir daug kitų.

Po oficialios dalies buvo vaišės. Minėjimas vyko Baltų Laisvės namuose, New Yorke.

Tas pats LMA klubas kovo 23-24 dienomis ruošia New Yorko lietuvių dailininkų kūrinių parodą Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, tikslu supažindinti visuomenę su mūsų menininkėmis. Parodoj sutiko dalyvauti A. Kašubienė, R. Ingelevičienė, O. Paškevičienė, Montvydienė, E. Urbaitytė, B. Gedvilienė, M. Bal-kus, A. Vitkauskaitė-Merker ir Plechavičienė. Dalyvaus ir jau šiame krašte baigusios meno mokyklas: A. Kepalaitė, G. Ūselytė, Končiūtė ir k.

Kovo 23 d. 1 val. p.p., šeštadienį bus parodos atidarymas, o kovo 24 d. 12 val. P. Jurkus supažindins visuomenę su parodos kūriniiais. New Yorko visuomenę kviečiama gausiai atsilankyti.

LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ ORG-JŲ S-GOS 40 M. SUKAKTIS

Kovo 9 d., tose pačiose Baltų Laisvės namų patalpose iškil-

Balkūno invokacija, PLKOS valdybos pirm. M. Galdikienės žodis, vicep. G. Kaneb-pranešimas, sveikinimai ir dr. Aldonos Šlepetytės-Jannace paskaita "Moteris-Vienytoja".

Pirm. M. Galdikienė savo žodyje pabrėžė, kad ši minėjimą skiria vienybės idėjai: šeimai, visuomenėje, tautoje ir aplamai žmonijoj. Tai nebūtų sunku įgyvendinti, -- sakė ji, -- jei mes dažniau prisimintume Sofoklo pasakytus žodžius Antigonos lūpomis: aš gyvenu tam, kad mylėčiau, o ne tam kad neapkęsčiau.

Ta pati laureatė K. Graudienė paskaitė iš savo poezijos. Šios šventės dalyviai turėjo malonios progos žavėtis dail. A. Merker, R. Ingelevičienės, A. Kašubienės, Gedvilienės ir k. dail. kūrinių paroda ir lietuvių moterų pokarinės spaudos parodėle, pavaizduota grafikos būdu.

Dalyvavo gen. konsulas J. Budrys su ponija, min. V. Sidzikauskas, VLIKO pirm. dr. A. Trimakas, Katalikių Org-jų Unijos atstovė prie Jungtinių Tautų, Amerikos Kat. Centro Atstovė ir Amerikos Liet. Kat. S-gos vicep. M. Watkins.

MADŲ PARODA

Bene didžiausią pasisekimą iš visų New Yorke vykstančių parengimų turėjo moterų suruošta madų paroda, įvykusi kovo 10 dieną, Ridgewood Lanes salėje, kur buvo susirinkę apie 500 žmonių. Savo sukurtus ir pasiūtus įvairius drabužius demonstravo apie 20 mergaičių, ponių ir net vaikų. P. Vaitaitienė buvo atvykusi specialiai iš Chicago, L. Minkutė iš Connecticut. Visas modeliuotojas apibūdino Birutė Plioplienė. Laimėjimams buvo skirti dail. K. Žoromskio ir R. Viesulo dovanoti meno kūriniai.

Šią madų parodą ruošė lietuvių moterų komitetas, sudarytas E. Baltrušaitienės iniciatyva, pirminkaujant A. Kazickienė. Gal būt Vasario 16 Gimnazijai skiriamas pelnas sutraukė tiek daug publikos, nes tai retas įvykis New Yorke.

(eč)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI rankraščiams paskutinė data 1963 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1963 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI. Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėsti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1963 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkaltėti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo. Tačiau autorius nenustoja teisių premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną. Tas pats autorius konkursui gali atsiųsti ne daugiau, kaip dvi noveles.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gažinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS

Mielai ir brangiai motinai

A. A.

KONSTANCIJAI NORKIENEI

Lietuvoje mirus, šio skaudaus įvykio akivaizdoje, dukteriai ONAI JUODVALKIENEI ir šeimai gilią užuojautą reiškia

Kazimieras ir Elena Pociai

Lietuvoje mirus brangiai motinai

A. A.

KONSTANCIJAI NORKIENEI

dukteriai ONAI JUODVALKIENEI ir šeimai nuosirdžią užuojautą reiškia

ALT Sąjungos East
Chicago Skyrius

Pasišventusiam LNF talkininkui

PRANUI PRAČKIUI

mirus, jo našlei BRONEI PRAČKIENEI, gimimėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Lietuvos Nepriklausomybės
Fondo Valdyba

BRONEI PRAČKIENEI,

liūdesio valandoj, mirus vyrui

PRANUI PRAČKIUI,

reiškia gilią užuojautą

Kazimiera ir Jonas Sakalai